

ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ОТРУЄННЯ БДЖІЛ

Міністерство
аграрної політики та
продовольства України

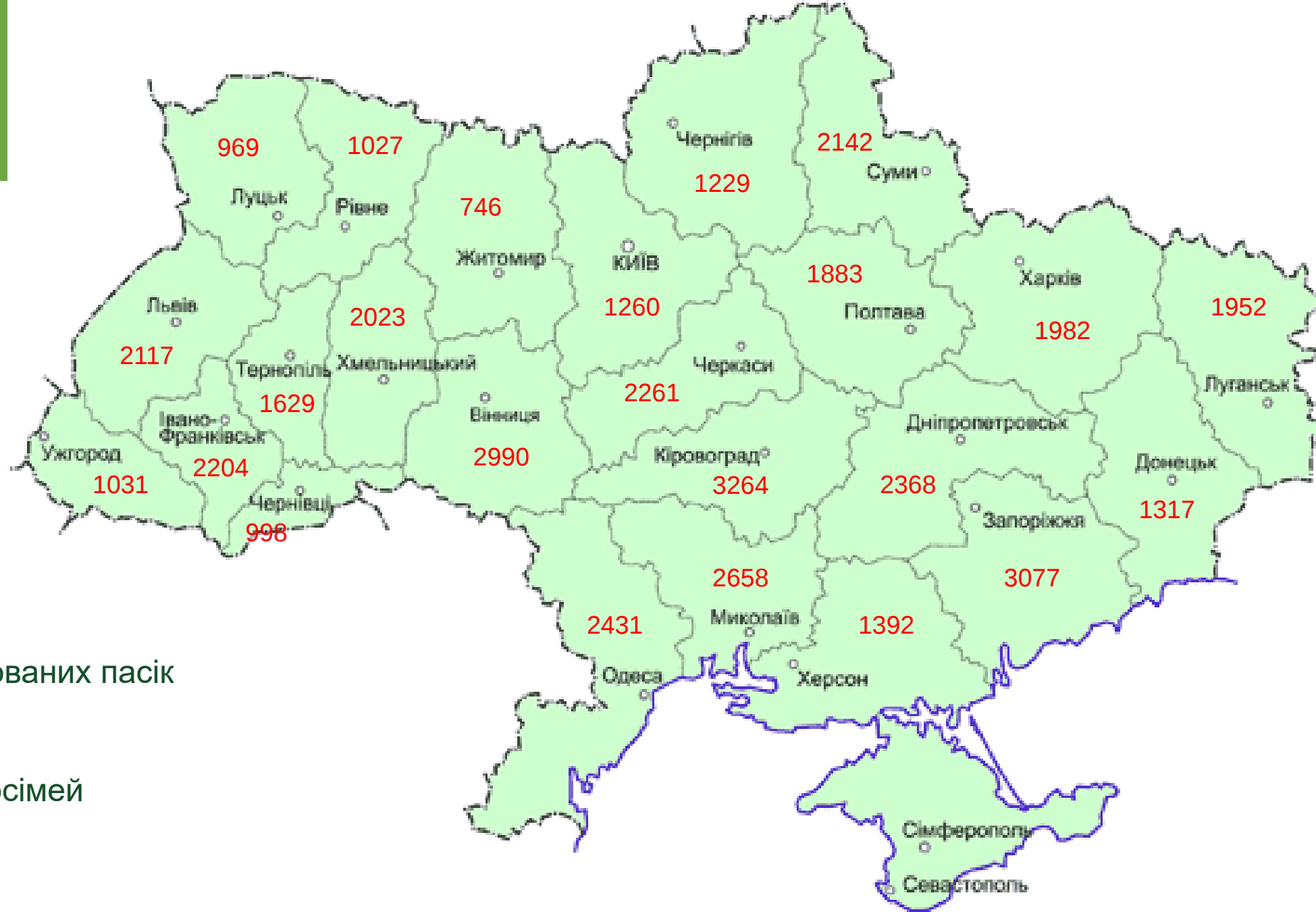
ЗМІСТ

- ✓ Загальні дані
- ✓ Основні причини отруєння бджіл
- ✓ Заходи профілактики отруєння бджіл
- ✓ Пам'ятки для аграріїв, власників пасік та ОТГ
- ✓ Механізми установлення факту отруєння бджіл
- ✓ Законодавче підґрунтя щодо відповідальності

Міністерство
аграрної політики та
продовольства України

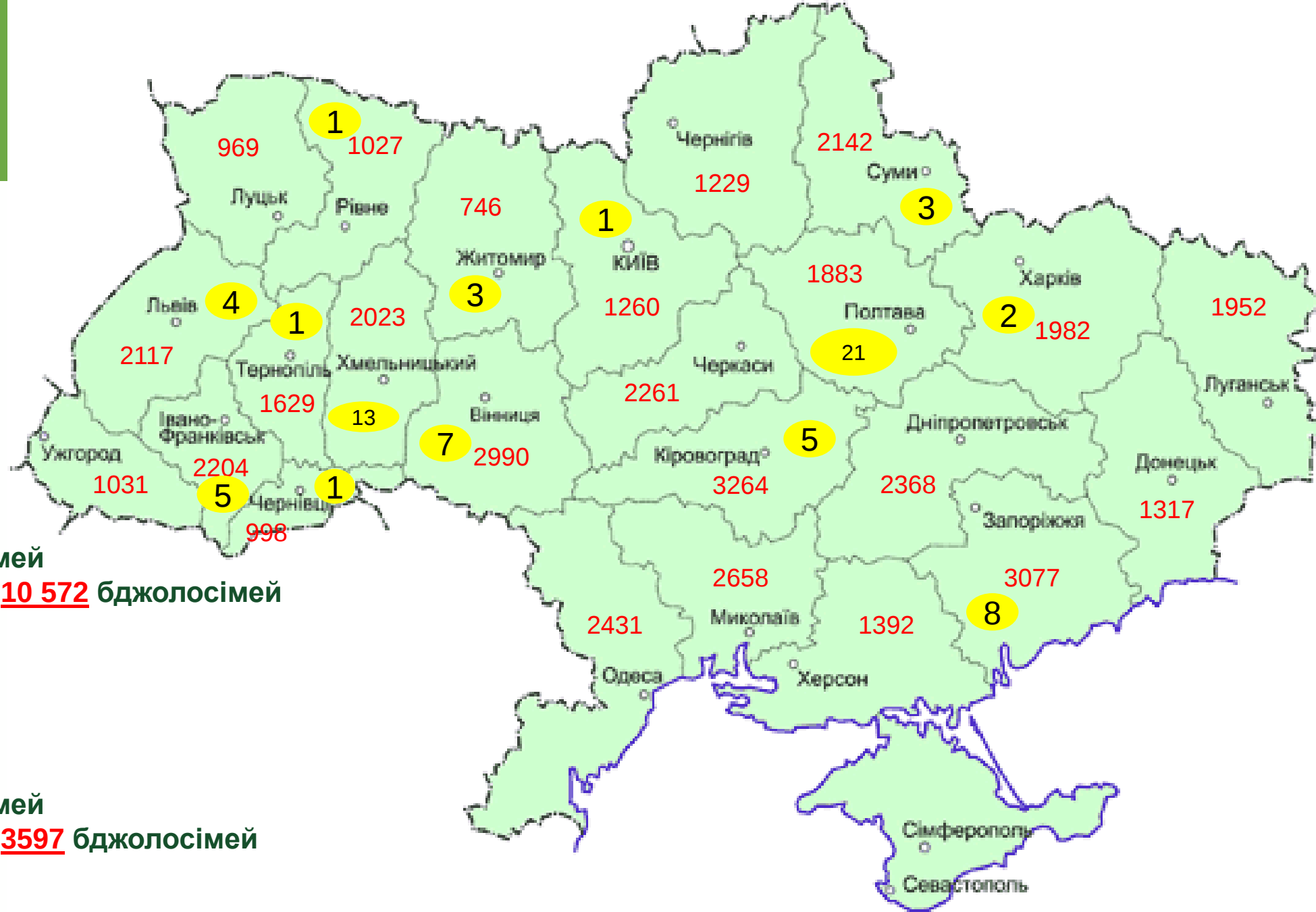

44 950 зареєстрованих пасік

2 294 114 бджолосімей

Джерело даних інформація Держпродспоживслужби

Протягом 2020 року:

- ✓ постраждало **310** пасік
- ✓ загинуло **473** бджолосімей
- ✓ частково постраждало **10 572** бджолосімей

Протягом 2021 року:

- ✓ постраждало **75** пасік
- ✓ загинуло **607** бджолосімей
- ✓ частково постраждало **3597** бджолосімей

<http://lozova-rda.kh.gov.ua/news/299/66151>

Основні причини отруєння бджіл засобами захисту рослин

<https://golosgromadu.info/spetskomisiya-mertvi-bdzholy-ne-gudut-stvoreno-v-oleksandriyi/>

Основні причини отруєння бджіл засобами захисту рослин

1

недотримання суб'єктами господарювання встановлених регламентів та санітарних норм і правил транспортування, зберігання, торгівлі та застосування засобів захисту рослин

2

неповідомлення або несвоєчасне повідомлення власників пасік про час, місце і характер майбутнього застосування засобів захисту рослин для відповідного реагування.

3

надання неповної інформації про заплановане застосування засобів захисту рослин і необхідні обмеження.

4

недостатнє забезпечення пасік відповідним обладнанням для ізоляції вильоту бджіл з вулика або несвоєчасне вивезення бджолиних сімей у безпечне місце.

5

неповідомлення власниками пасік місцевих державних адміністрацій або органів місцевого самоврядування про місце перебування пасіки під час кочівлі.

Ступінь небезпеки засобів захисту рослин для бджіл визначається з урахуванням їх класу небезпечності, класифікації за цільовим призначенням (інсектицид, фунгіцид, гербіцид, десикант тощо), препаративної форми і способу застосування.

ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ОТРУЄННЯ БДЖІЛ

ОСНОВНІ ЗАХОДИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ОТРУЄННЯ БДЖІЛ

Державний нагляд (контроль) за
дотриманням законодавства щодо
зберігання, транспортування,
торгівлі та застосування засобів
захисту рослин

Дотримання аграріями норм і
правил транспортування,
зберігання та застосування
засобів захисту рослин

Своєчасне інформування
пасічників про заплановане
застосування засобів захисту
рослин

Інформування органи місцевого
самоврядування про місце
перебування пасіки під час кочівлі

Постійна комунікація

Пам'ятка для аграріїв

Застосовувати ЗЗР, які пройшли державну реєстрацію та включені до Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, відповідно до Закону України «Про пестициди і агрохімікати»

Враховувати ступінь небезпеки засобів захисту рослин для бджіл визначається з урахуванням їх класу небезпечності, класифікації за цільовим призначенням (інсектицид, фунгіцид, гербіцид, десикант тощо), препаративної форми і способу застосування

Дотримуватись правил застосування засобів захисту рослин (регламенти застосування препаратів (норми витрат, кратності обробок, обмеження щодо способу, періоду обробок)

Використовувати дозволені способи застосування засобів захисту рослин

Дотримуватись принципу безпеки для здоров'я людини та навколишнього природного середовища

За можливості впроваджувати біологічне землеробство та інші екологічно безпечні, нехімічні методи захисту рослин

За три доби повідомляти органи місцевого самоврядування про заплановане застосування засобів захисту рослин

Усі роботи із засобами захисту рослин слід проводити у вечірні та ранкові години в період відсутності льоту бджіл при мінімальних висхідних повітряних потоках за швидкості вітру до 4 м/с.

Без наявності допуску (посвідчення) на право роботи із зазначеними пестицидами і агрохімікатами

Не використовувати фальсифіковані пестициди і агрохімікати

Заборонено обробку квітучих медоносів і пилюконосів під час масового льоту бджіл

Пам'ятка для власника пасік

Мати ветеринарно-санітарний паспорт пасіки

Здійснити реєстрацію пасіки в органах місцевого самоврядування

Забезпечити своєчасне внесення до паспорта пасіки відомостей щодо процесів, які здійснюються на пасіці, та інформації про ветеринарно-санітарні заходи

Клінічний огляд

Контроль хвороб

Своєчасно інформує органи самоврядування про перевезення (кочівлі) пасіки

Власник пасіки або уповноважена ним
особа повідомляє про:

місце запланованого розташування пасіки (адреса або кадастровий номер земельної ділянки);

час запланованого прибуття та виїзду (дата початку і закінчення перевезення (кочівлі) пасіки);

(не більше ніж
12 годин)

На період обробки власник пасіки повинен:

АБО

Ізолювати бджіл у вуликах на термін передбачений обмеженнями в разі застосування засобів захисту рослин

Вивезти пасіку в безпечне місце

кількість бджолиних сімей під час перевезення (кочівлі) пасіки;

контактну інформацію власника пасіки або уповноваженої ним особи (номер телефону, адресу електронної пошти).

Пам'ятка для ОМС

Здійснювати реєстрацію пасіки в органах місцевого самоврядування

Забезпечення ведення журналу обліку пасік

Інформувати пасічників про заплановане застосування засобів захисту рослин на адміністративній території (протягом чотирьох робочих годин)

опублікування
на офіційному
вебсайті

надсилання
повідомленням
на телефон

надсилання
повідомленням на
електронну адресу

повідомлення по
радіо або
телебаченню

Затверджує склад постійно діючої Комісії із встановлення факту отруєння бджіл

Представник
Держпродспоживслужби

Представник
органу місцевого
самоврядування

Представник
Національної
поліції

У журналі обліку пасік зазначається інформація:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта

місцезнаходження (для юридичної особи), місце проживання (для фізичної особи - підприємця)

код згідно з ЄДРПОУ (для юридичної особи)

місце фактичного розташування пасіки із зазначенням інформації щодо земельної ділянки (адреса або кадастровий номер земельної ділянки);

кількість бджолиних сімей на дату реєстрації паспорта пасіки;

контактну інформацію власника пасіки або уповноваженої ним особи (номер телефону, адресу електронної пошти).

оновлюється щороку до 01 березня

<http://lozova-rda.kh.gov.ua/news/299/66151>

Механізми установлення факту отруєння бджіл

<https://golosgromadu.info/spetskomisiya-mertvi-bdzholy-ne-gudut-stvoreno-v-oleksandriyi/>

Установлення факту отруєння бджіл

Якщо власник пасіки виявив
загибель бджіл

Збирається невідкладно

Постійно діюча Комісія
проводить обстеження щодо
встановлення факту отруєння
бджіл

Склад Комісії

- Представник органу
① місцевого
самоврядування
(Голова Комісії)
- ② Представник
Держпродспоживслужби
- ③ Представник
Національної поліції
- ④ Представник органу
місцевого самоврядування,
адміністративні межі якого
знаходяться ближче ніж за
10 кілометрів від пасіки, яку
обстежує
- оновлюється
щороку до 01
березня

До складу Комісії
обов'язково залучають

Власника пасіки
або уповноважену
ним особу

До складу можуть залучати
за згодою:

- фізичні особи та суб'єкти господарювання або їх представники, які використовували засоби захисту рослин у межах 10 кілометрів від розміщення пасіки;
- представники профільних громадських об'єднань - не більше ніж дві особи, які здійснюють діяльність у цій місцевості;
- представник територіального чи міжрегіонального територіального органу Державної екологічної інспекції України;
- представник Державної авіаційної служби України.

 Комісія

- установлює достовірність загибелі бджіл
- установлює обставини, за яких сталася загибель бджіл
- надає рекомендації щодо визначення шкоди, заподіяної власникам пасік унаслідок отруєння бджіл
- відбирає проби матеріалу для лабораторних досліджень
- патологічний матеріал, бджоли, продукція бджільництва, а також зелена маса рослин, ґрунт
- результати обстеження Комісії фіксують в Акті

притягнення до
відповідальності осіб
за порушення ними
норм законодавства

Здійснення заходів
державного нагляду
(контролю)

Держпродспоживслужбі
Національній поліції

ВАЖЛИВО

Комісія має право:

- ☐ звертатися до правоохоронних органів щодо вжиття заходів з метою припинення порушення прав і законних інтересів суб'єктів господарювання або окремих громадян;
- ☐ ініціювати питання про притягнення до відповідальності осіб за порушення ними норм законодавства.

Повноваження щодо здійснення заходів державного контролю

реалізує державну політику у галузі: ветеринарної медицини, карантину та захисту рослин, державного нагляду (контролю) у сфері агропромислового комплексу;

здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства щодо зберігання, транспортування, торгівлі та застосування засобів захисту рослин;

організовує, здійснює у межах повноважень, передбачених законодавством, державний нагляд (контроль) щодо:

✓ виконання фітосанітарних заходів, обігу пестицидів і агрохімікатів, використання біологічних контрольних організмів;

здійснює державний нагляд за дотриманням підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності та громадянами державних санітарних норм і правил, гігієнічних нормативів і регламентів безпечного виробництва, транспортування, зберігання, застосування пестицидів і агрохімікатів

Держпродспоживслужба здійснює свої повноваження безпосередньо та через свої територіальні органи.

ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБА

Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2 вересня 2015 р. № 667
Київ

Про затвердження Положення про Державну службу України
з питань безпеки харчових продуктів та захисту
споживачів

Законодавче підґрунтя

- ❑ Закон України «Про бджільництво»
- ❑ Закон України «Про пестициди і агрохімікати»
- ❑ Наказ Мінекономрозвитку «Про деякі питання у сфері бджільництва» №338 від 19.02.2021
- ❑ Інструкція щодо попередження та ліквідації хвороб бджіл, затверджена наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України від 30 січня 2001 року № 9
- ❑ Наказ Мінагрополітики від 10.02.2016 р. № 39 «Про затвердження Порядку проведення державної реєстрації потужностей, ведення державного реєстру потужностей операторів ринку та надання інформації з нього заінтересованим суб'єктам»
- ❑ Державні санітарні правила авіаційного застосування пестицидів і агрохімікатів у народному господарстві України
- ❑ Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві. Державні санітарні правила
- ❑ Правила відбору зразків патологічного матеріалу, крові, кормів, води та пересилання їх для лабораторного дослідження

Законодавче підґрунтя щодо відповідальності

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО БДЖІЛЬНИЦТВО»

Розділ VII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ГАЛУЗІ БДЖІЛЬНИЦТВА

Порушення законодавства в галузі бджільництва тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з законами України.

Відповідальність за порушення законодавства в галузі бджільництва несуть особи, винні у:
неповідомленні (приховуванні) або наданні неправдивої інформації про виникнення загрози бджолам при застосуванні засобів захисту рослин;

порушенні технології вирощування рослин сільськогосподарського та іншого призначення, що призвело до погіршення умов у ареалах розселення бджіл;

Розділ VI

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПЕСТИЦИДИ І АГРОХІМІКАТИ

Порушення законодавства про пестициди і агрохімікати тягне за собою цивільну, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з чинним законодавством.
використанні завідомо фальсифікованих пестицидів і агрохімікатів.

Відповідальність несуть особи, винні у:
приховуванні або перекрученні інформації, що могло спричинити або спричинило загрозу життю та здоров'ю людини, а так само майну і навколишньому природному середовищу;

недотриманні вимог, санітарних норм і правил та інших нормативно-правових актів під час виробництва, транспортування, зберігання пестицидів, агрохімікатів і технічних засобів їх застосування (крім технічних засобів застосування пестицидів і агрохімікатів, на які поширюються вимоги та процедури технічного регламенту щодо безпеки машин);

забрудненні пестицидами і агрохімікатами понад допустимі рівні сільськогосподарської сировини, кормів, харчових продуктів, ґрунту, води, повітря;

порушенні регламентів та санітарних норм і правил транспортування, зберігання, торгівлі та застосування пестицидів і агрохімікатів;

Відшкодування збитків, заподіяних внаслідок порушень законодавства про пестициди та агрохімікати, здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Пам'ятка для фізичних осіб та суб'єктів господарювання, які застосовують засоби захисту рослин

Застосовувати ЗЗР, які пройшли державну реєстрацію та включені до Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, відповідно до Закону України «Про пестициди і агрохімікати»

Враховувати ступінь небезпеки засобів захисту рослин для бджіл визначається з урахуванням їх класу небезпечності, класифікації за цільовим призначенням (інсектицид, фунгіцид, гербіцид, десикант тощо), препаративної форми і способу застосування

Дотримуватись правил застосування засобів захисту рослин (регламенти застосування препаратів (норми витрат, кратності обробок, обмеження щодо способу, періоду обробок)

Використовувати дозволені способи застосування засобів захисту рослин

Дотримуватись принципу безпечності для здоров'я людини та навколишнього природного середовища

За можливості впроваджувати біологічне землеробство та інші екологічно безпечні, нехімічні методи захисту рослин

За три доби повідомляти органи місцевого самоврядування про заплановане застосування засобів захисту рослин

Завчасне повідомлення повинно містити таку інформацію:

- дата і час початку робіт із застосування засобів захисту рослин;
- територія майбутнього застосування засобів захисту рослин (площа (га), кадастровий номер (за наявності), місце знаходження ділянки тощо);
- назва препарату, діючі речовини та клас небезпеки запланованих до застосування засобів захисту рослин;
- спосіб (метод) застосування засобів захисту рослин;
- терміни ізоляції бджолиних сімей відповідно до класу небезпеки засобів захисту рослин;
- прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) для фізичних осіб або повне найменування для суб'єктів господарювання;
- дані для зв'язку з фізичними особами та суб'єктами господарювання (номер телефону та адреса електронної пошти);
- відомості про сільськогосподарську культуру, що обробляється засобами захисту рослин.

Усі роботи із засобами захисту рослин слід проводити у вечірні та ранкові години в період відсутності льоту бджіл при мінімальних висхідних повітряних потоках за швидкості вітру до 4 м/с.

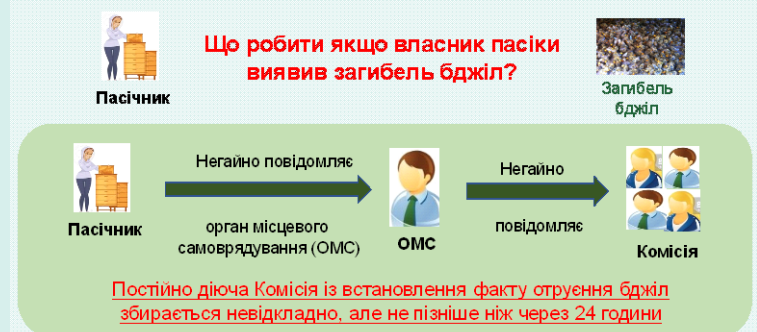
Без наявності допуску (посвідчення) на право роботи із зазначеними пестицидами і агрохімікатами

Заборонено обробку квітучих медоносів і пилокосів під час масового льоту бджіл

Не використовувати фальсифіковані пестициди і агрохімікати

Алгоритм дій при отруєнні бджіл засобами захисту рослин

відповідно до Інструкції з профілактики та встановлення факту отруєння бджіл засобами захисту рослин (Наказ Мінекономіки 19 лютого 2021 року № 338)

Склад Комісії:

1. Представник ОМС (Голова Комісії)
2. Представник Держпродспоживслужби
3. Представник ОМС, адміністративні межі якого знаходяться ближче ніж за 10 кілометрів від пасіки, яку обстежує
4. Представник Національної поліції

оновлюється щороку до 01 березня

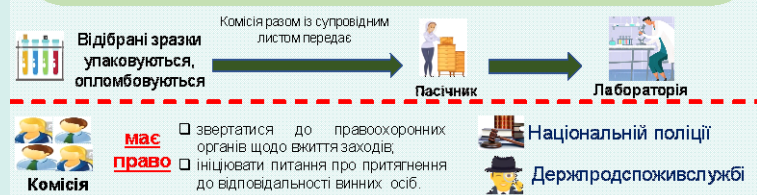
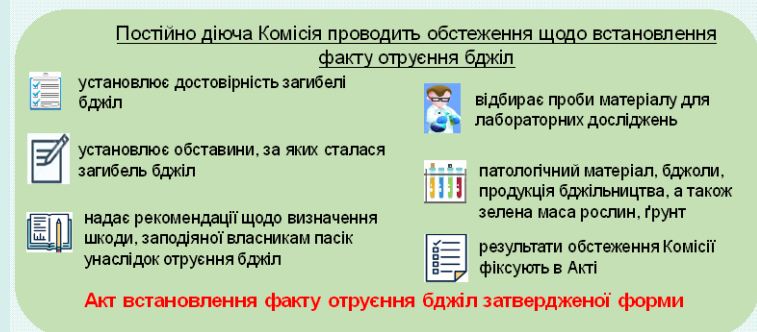
До складу Комісії обов'язково залучають Власника пасіки або уповноважену ним особу

Комісія має право:

- звертатися до правоохоронних органів щодо вжиття заходів з метою припинення порушення прав і законних інтересів суб'єктів господарювання або окремих громадян;
- ініціювати питання про притягнення до відповідальності осіб за порушення ними норм законодавства.

До складу можуть залучати за згодою:

- фізичні особи та суб'єкти господарювання або їх представники, які використовували засоби захисту рослин у межах 10 кілометрів від розміщення пасіки;
- представники профільних громадських об'єднань - не більше ніж дві особи, які здійснюють діяльність у цій місцевості;
- представник територіального чи мікрорегіонального органу територіального екологічного інспекції України;
- представник Державної авіаційної служби України.

Пам'ятка для органів місцевого самоврядування

Органи місцевого самоврядування проводять реєстрацію пасіки за заявою, встановленого зразка, про реєстрацію пасіки власника пасіки або уповноваженої ним особи в день звернення

- У заяві зазначаються:
- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) (для фізичної особи);
 - найменування (для юридичної особи), прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) (для фізичної особи - підприємця);
 - місцезнаходження (для юридичної особи), місце проживання (для фізичної особи - підприємця);
 - код згідно з ЄДРПОУ (для юридичної особи), реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) (для фізичної особи - підприємця);
 - контактна інформація (номер телефону, адреса електронної пошти).

Забезпечують ведення журналу обліку пасік

- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) (для фізичної особи);
- найменування (для юридичної особи), прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) (для фізичної особи - підприємця);
- місцезнаходження (для юридичної особи), місце проживання (для фізичної особи - підприємця);
- код згідно з ЄДРПОУ (для юридичної особи), реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) (для фізичної особи - підприємця);
- контактна інформація (номер телефону, адреса електронної пошти);
- місце фактичного розташування пасіки із зазначенням інформації щодо земельної ділянки (адреса або кадастровий номер земельної ділянки);
- кількість бджолиних сімей на дату реєстрації паспорта пасіки;
- порода (популяція) бджолиних сімей (за наявності);
- єдиний унікальний номер.

Інформують пасічників про заплановане застосування засобів захисту рослин на адміністративній території (протягом чотирьох робочих годин)

Затверджують склад постійно діючої Комісії із встановлення факту отруєння бджіл

ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ